

Současné výchovné problémy mládeže na střední škole

Petr Málek

Bakalářská práce
2009

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Petr MÁLEK**
Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Současné výchovné problémy mládeže na střední škole.**

Zásady pro vypracování:

Úvodní část.

Zpracování teoretické části, studium odborné literatury.

Zpracování praktické části – stanovení cílů kvantitativního výzkumu.

Realizace dotazníkového šetření, zpracování a vyhodnocení výsledků výzkumu.

Přijetí odpovídajících závěrů.

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Chudý, Š., Kašpárková, S. Didaktická propedeutika. Zlín : UTB, 2005. ISBN 80-7318-225-4.

Grecmanová, H., Holoušová, D., Urbanovská, E. Obecná pedagogika I. Olomouc : Hanex, 2002. ISBN 80-85783-20-7.

Celá, J. Kapitoly z teorie výchovy. Zlín : UTB, 2006. ISBN 80-7318-504-0.

Pelikán, J. Výchova pro život. Praha : ISV, 1997.

Chudý, Š. Typológia a riešenie výchovných situácií. Zlín : UTB, 2006. ISBN 80-7318-286-6.

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Pavel Opatrný
Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

18. února 2009

Termín odevzdání bakalářské práce:

15. května 2009

Ve Zlíně dne 18. února 2009

L.S.

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí;
- na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 30. 4. 2009

.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělčně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpisy vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, ušije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odporá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užívat či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíží k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zaměřuje na problémové chování a vztahy mezi žáky strojírenských oborů. Teoretická část je zaměřena na problémové chování žáků, příčiny chování a jednání učitele. Praktická část obsahuje kvantitativní výzkum formou dotazníku. Svá zjištění opírám o studium odborné literatury, vlastní zkušenosti učitele odborného výcviku a výzkumné šetření, které jsem realizoval v rámci odborného výcviku Střední průmyslové školy polytechnické – Centra odborné přípravy Zlín v zimě roku 2008.

Klíčová slova: problémové chování, problémový žák, učitel, rodiče, autorita, škola, třída, výchova, studijní obor, učební obor, kázeň, kvantitativní výzkum.

ABSTRACT

This bachelor thesis is focused on the behaviour problems and relations among the students of engineering branches. The theoretical part is focused on the students' behaviour problems, the reasons for their behaviour and the teachers' treatment. The practical part includes a quantitative research in the form of a questionnaire. I base my findings on my studies of specialized literature, my own experience as a vocational training teacher and an experimental survey that I used within the vocational training at Secondary polytechnical school of engineering – Centre of professional training in Zlín in winter 2008.

Key words: problems behaviours, problem students, teachers, parents, authority, school, class, manners, studying branches, vocational branches, discipline, quantitative research

PODĚKOVÁNÍ

Za poskytnutí cenných rad, zkušeností a za obětavé vedení při vypracování bakalářské práce chci touto cestou poděkovat PhDr. Pavlu Opatrnému.

Poděkování patří také všem mým blízkým a spolupracovníkům, kteří se mnou měli dostatek trpělivosti v době, kdy jsem dokončoval tuto práci.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	12
1.1 VÝCHOVA	12
1.2 PROBLÉMOVÉ CHOVÁNÍ ŽÁKŮ	13
1.3 PROBLÉMOVÝ ŽÁK	14
2 PŘÍČINY PROBLÉMOVÉHO CHOVÁNÍ	16
2.1 CHARAKTERISTIKA SOUČASNÉ MLÁDEŽE.....	17
2.2 RODINA A SPOLUPRÁCE SE ŠKOLOU	18
2.3 JEDNÁNÍ UČITELE S PROBLÉMOVÝMI ŽÁKY	19
2.4 VLIV ŠKOLNÍHO PROSTŘEDÍ NA CHOVÁNÍ ŽÁKŮ.....	21
II PRAKTICKÁ ČÁST	23
3 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY VÝZKUMNÉ ČÁSTI PRÁCE	24
3.1 VÝZKUMNÝ PROBLÉM	24
3.2 UPŘESNĚNÍ VÝZKUMNÉHO PROBLÉMU - STANOVENÍ VÝZKUMNÝCH OTÁZEK.....	25
3.3 VOLBA A ZDŮVODNĚNÍ POUŽITÝCH TECHNIK A METOD VÝZKUMU.....	25
3.4 STANOVENÍ VÝZKUMNÉHO VZORKU	25
3.5 PŘEDPOKLÁDANÝ ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ DAT.....	26
3.6 STANOVENÍ HYPOTÉZ	26
3.7 PŘEDPOKLÁDANÉ VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	27
4 VÝSLEDKY VÝZKUMU	28
4.1 INTERPRETACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	28
4.2 POTVRZENÍ NEBO VYVRÁCENÍ STANOVENÝCH VÝZKUMNÝCH HYPOTÉZ	40
ZÁVĚR	42
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	43
SEZNAM TABULEK	45
SEZNAM GRAFŮ	46
SEZNAM PŘÍLOH	47

ÚVOD

Má profesní kariéra je spojena s výukou a s výchovou na Střední průmyslové škole polytechnické – Centru odborné přípravy Zlín. Zde působím jako učitel odborného výcviku od roku 1980 a později jako vedoucí učitel odborného výcviku. Na této pozici pracuji i dnes. Ve funkci učitele odborného výcviku jsem pracoval s žáky strojírenských oborů v dílnách a učil žáky praktickým dovednostem. V současné době pracuji s učiteli odborného výcviku a v prvním ročníku oboru Strojní mechanik a Obráběč kovů dvě hodiny týdně vyučuji předmět Strojnictví. V této funkci se setkávám s problémy, které musí řešit učitelé odborného výcviku buď sami, nebo ve spolupráci se mnou. V hodinách teoretického vyučování výchovné problémy řeším přímo s žáky. Závažné problémy pak s vedením školy.

Člověk se nerodí jako sociální osobnost, ale jeho sociální vědomí se utváří až během života. Člověk se stává osobností až na určité úrovni psychického vývoje. Na tomto vývoji se podílejí rodiče, učitelé a vlastně celá společnost dotváří charakterové vlastnosti jednotlivce.

A právě učitelé, kteří tráví nemalé množství času se svými žáky, systematicky a cílevědomě utváří osobnost žáka pomocí výchovného procesu a často se nachází v situaci, jenž vyžaduje, aby při své praxi uměli pracovat s problémovým žákem. Ale ne jenom učitelé, pedagogičtí pracovníci, ale i rodiče a žáci se mohou při vzájemných vztazích setkávat s problémovým žákem nebo problémovou třídou. A to v kterémkoli období školního věku žáka. Tyto žáky je nutné co nejdříve podchytit a eliminovat jejich problémové chování a předejít pozdějším nedostatkům v jejich dalším vývoji osobnosti a zabránit možnosti negativně působit na ostatní žáky ve třídě. Pokud ve třídě převládne negativní vliv problémových žáků na ostatní, jen těžko se dá takovou třídu zvládnout. Kolektiv třídy má daleko více výchovných problémů a snaha naučit se něčemu novému se omezuje pouze na snahu projít ročníkem, a to bez ohledu na známky. Jestliže vliv „zdravého jádra“ třídy převládne, tak i snaha ostatních je větší a problémů s chováním je méně.

Ve školách máme žáky, kteří jsou schopni dobře zvládnout učivo s průměrnými výsledky, ale vymykají se způsobem chování a citovým prožíváním. Školní problémy žáka zasahují i do rodinných vztahů, protože jeho obtíže i trápení s ním prožívají blízcí rodinní příslušníci. Mohou ovlivnit i vztahy ke svým vrstevníkům. V každém případě však negativně ovlivňují vzdělávací možnosti dítěte. Ať už je postavení vzdělání v hodnotovém žebříčku žáka, eventuálně rodiny, na předním místě nebo ne, předpokládá se, že by měl každý člo-

věk mít snahu podle svých možností dosáhnout co nejlepšího vzdělání, aby v budoucím zaměstnání dosáhl co nejlepšího uplatnění.

Výchovné problémy s některými žáky byly v každé době a je pochopitelné, že budou i nadále, ale je otázkou, jak velké tyto problémy budou. Díky médiím mohou někteří lidé nabývat dojmu, že množství problémových žáků a závažnost problémů ve školách narůstá. Skutečností je, že mnozí dospělí se potýkají s nedostatkem času pro hmotné nadstandardní zabezpečení rodiny, ale často jsou naopak i rodiny, které zabezpečují chod domácnosti na hranici životního minima. To obojí je doprovázeno nervozitou, menšími či většími neshodami a malým množstvím času věnovaného dětem. S násilím se setkávají děti od útlého věku na televizních obrazovkách a při počítačových hrách. To má pochopitelně negativní vliv na vývoj mladého člověka.

Protože se celý život setkávám s problémovým chováním žáků, chtěl bych v této práci popsat problematiku chování žáků tak, jak ji vidí ze svého pohledu, tedy pohledu pedagogického pracovníka s dvaceti osmiletou praxí.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

1.1 Výchova

S pojmem výchova se setkáváme v různých situacích. Jedná se o výchovu v rodinách, ve školách, v různých kolektivech, institucích, pracovních skupinách apod. Ať už se jedná o výchovu v jakémkoli prostředí, vždy se jedná o vzájemné působení jednoho člověka na druhého.

Jak uvádí Krejčí (1991, s. 58): „Výchova je uvědomělé a plánovitě organizované a řízené působení na člověka podle předem určených cílů a požadavků na jeho život ve společnosti. Musí potlačovat negativní důsledky dědičnosti, rozvíjet pozitivní důsledky dědičnosti, využívat pozitivních vlivů prostředí, měnit prostředí, působí-li negativně a tím rozšiřovat svůj význam při formování člověka a při urychlování jeho rozvoje.“

Člověka neovlivňuje pouze výchova, ale i prostředí, ve kterém žije a dědičné vlastnosti, jež získal po svých předcích. Díky dědičným vlastnostem má člověk lepší nebo horší předpoklady k určitým činnostem. K tomu, jak je schopen zvládat nové věci. Znamená to tedy, že v případě větší disponovanosti stačí jen menší míra podnětů k tomu, aby si určitou činnost osvojil a v případě menší schopnosti je zapotřebí mnohem více podnětů, aby určitou činnost zvládl. V lidské psychice je dědičnost považována za biologický faktor, to je to, co si lidská bytost přináší na svět po svých předcích a co potom ovlivňuje úroveň rozvoje její psychiky. Vliv dědičnosti na rozvoj psychiky je nepopiratelný, i když jeho míra se nedá přesně zjistit z důvodu velkých rozdílů ve výsledcích a vůbec obtížnosti zjistit míru dědičnosti na výchovu člověka. Individuální vývoj člověka je utvářen rovněž prostředím, ve kterém jednotlivec žije. Můžeme hovořit o životním prostředí, které nás obklopuje a s nímž je člověk ve vzájemném působení. Člověk je ovlivňován vlivy životního prostředí, zároveň na ně reaguje, přizpůsobuje se a aktivně svou prací je mění. Přitom životní prostředí ovlivňuje člověka nezáměrně. Toto nezáměrné působení prostředí na člověka je také jednou z příčin často intenzivnějšího formování některých lidí prostředím namísto výchovy. Jsou lidé, kteří se staví na odpor již ve své podstatě vůči jakémukoli výchovnému působení, pokud se děje vědomě. Další příčinou většího vlivu prostředí může být délka působení v určitém prostředí. Mladí lidé se pohybují v různém prostředí a to může mít jak pozitivní tak i negativní vliv na jejich vývoj. Vlivy, které z prostředí přicházejí s různou intenzitou a kvalitou, mohou u člověka ovlivňovat jeho zájmovou orientaci, specifické předsta-

vy, prožívání, projevy chování a postoje. Z hlediska optimálního rozvoje člověka je vhodné zajistit příznivé působení prostředí hlavně v mladém věku a snažit se odstranit nežádoucí vlivy. Je jasné, že žádný vychovatel nemůže z prostředí vyloučit úplně všechny negativní vlivy a je otázkou, zda by to bylo vhodné pro zdárný vývoj jedince. Učit mladé lidi hodnotně žít znamená z reality přijímat správné a ušlechtilé věci, rozpoznávat nepravosti a překonávat těžkosti.

1.2 Problémové chování žáků

Problémovým chováním žáka je takové chování, které ztěžuje situaci učitele ve třídě. Kázeňské problémy vedou ke snížení podílu času věnovanému učení a zásadním způsobem ovlivňuje výsledky výuky. I žáci zpětně vidí, že neukázněné prostředí poškozuje jejich zájmy a dává jim menší možnost získat nové informace. Problémové chování je problémové proto, že se takto jeví danému učiteli. Každý učitel je jedinečný a tak to, co se jednomu jeví jako problém, se tak nemusí jevit druhému. Problémové chování tedy záleží v určitém smyslu na člověku. Jsou samozřejmě situace, které jsou problémem pro každého učitele, protože výrazně narušují výuku. Významnou podmínkou efektivity učitelovy práce je jeho dovednost zajistit ve své výuce kázeň a pořádek.

Kázeň ve škole spočívá v tom, jak žáci dovedou zachovávat společenská a školní pravidla, spolupracují s učitelem na plnění stanovených cílů výuky a podílejí se na vytváření příznivého sociálního prostředí. Projevuje se v celkovém pořádku, v dodržování základních pravidel týkající se osobní hygieny, pořádku ve školních věcech, šetrného zacházení s knihami a učebními pomůckami, pravidelnosti příchodu do školy i ze školy, chování žáků o přestávkách, vypracování domácích úkolů, přípravy na výuku apod. Žáci by měli zachovávat stanovená pravidla proto, že jsou o jejich prospěšnosti přesvědčeni. S tímto vnitřním přesvědčením žáků se setkávám spíše ojediněle. Formální plnění požadavků a příkazů od žáků bez vlastní vůle, aktivity a iniciativy nevede k rozvoji osobnosti žáka, ale naopak k jeho potlačení. V praxi musí učitel zvážit, jakým způsobem podpořit aktivitu žáků a zájem o probíranou látku, aby žáci nerušili při vyučování, ale naopak se na výuce podíleli. Aktivita a zájem žáků ve vyučování je pro učitele důležitá a má rozhodující vliv na výsledné znalosti žáků. Obtížně se učí ve třídě, která nejeví zájem o učivo a navíc to dává najevo stálým vyrušováním. Takovou to situaci buď učitel řeší, ale neúčinně a nebo ji přechází bez po-

všimnutí. Obojí jednání je špatné. Jestliže na vyrušování ve výuce učitel nereaguje, situace se zhoršuje a časem se stává neúnosnou. V podstatě učitel vykládá žákům učivo, ti ho neposlouchají a dělají si, co uznají za vhodné. Jejich znalosti tomu pak odpovídají. Náročnost učiva a výklad je nutné přizpůsobit schopnostem žáků pochopit probírané učivo, aby tak měli možnost reagovat a vyjádřit se k problematice učiva. Tuto možnost jim učitel musí poskytnout. Pokud se učiteli podaří podchytit aktivitu žáků, tak jsou problémy s chováním daleko menší. V případě, že učitel stále řeší vyrušování žáků, tak se s výukou nikam neposune. Výuka je roztříštěna na výklad a napomínání a stále se řeší něco, co do hodiny nepatří.

Žáci přicházejí na střední školy s různou úrovní znalostí ze základní školy a rozdílná úroveň se projevuje i ve způsobu chování. Žáci zde vytváří nové kolektivy a každý jedinec se snaží zaujmout novou pozici ve třídě. Hledání své pozice v kolektivu je příčinou střetů, které mají za následek problémy s chováním. Časem těchto problémů ubývá a ve vyšších ročnících jsou problémy menší a spíše s jednotlivci. Získání odborných znalostí a možnost uplatnění v praxi je pro některé žáky motivací, aby jejich výsledky ve škole byly co nejlepší.

1.3 Problémový žák

S problémovým žákem, se v různých situacích mohou setkávat nejen učitelé, pedagogičtí pracovníci, ale i rodiče a žáci. Je nutné tyto žáky včas podchytit a snažit se zamezit jejich nevhodnému chování a předejít dalším problémům ve výuce. Jestliže ve výuce je takovýto žák osamocen, můžeme jeho nevhodné chování snadněji zvládnout, než později, pokud se k němu připojí další žáci. Problémem ve třídě se stane situace, kdy problémoví žáci mají ve třídě rozhodující slovo. Dokážou ovlivnit ostatní žáky v jejich chování a v přístupu k výuce.

Podle M. Auger a Ch. Boucharlat (2005) problémovým žákem je žák, který:

- má potíže s učením a špatně se učí,
- výrazně narušuje kázeň ve třídě,
- odmítá pracovat,
- má osobní nebo psychické problémy,
- je sám se sebou nespokojený.

Učitelé v souvislosti s problémovými žáky hovoří nejčastěji o jejich špatné kázni, odmítavých postojích. Odmítají obecně všechny dospělé. Hovoří o agresivitě a tendenci napadat druhé. Agresivní žáci nedokážou komunikovat jinak, ale jejich agresivita je volání o pomoc, za kterou se schovává jejich zranitelnost. Dětství a dospívání je náročné období, žáci v tomto věku potřebují podporu a možnost mít se na koho obrátit. Tito žáci očekávají od učitele pomoc a jistotu. Pokud nenaleznou pochopení u svých rodičů a ve škole, obrací se jinam. Zpravidla mezi své vrstevníky, kde vytvářejí party a zde často jejich aktivity mohou skončit trestnou činností a drogovou závislostí.

2 PŘÍČINY PROBLÉMOVÉHO CHOVÁNÍ

Nekázeň ve škole může být způsobena různými faktory a neměli bychom vynášet jednoduché soudy o jeho příčinách. Příčiny nevhodného chování mohou být často složitější, než se na první pohled zdá. Tytéž projevy nekázně různých žáků mohou být vyvolány odlišnými příčinami, a proto vyžadují i odlišnou reakci učitele. Nevhodně se žáci budou chovat pouze tehdy, jestliže pro to budou mít nějaký důvod. Jaké mohou být příčiny problémového chování? Podle Ch. Kyriacou (1996) příčinou může být:

Nuda – souvisí s řízením výuky, kdy se učitel nepodaří udržet zájem žáků. Činnosti mohou být příliš dlouhé, příliš snadné, nebo naopak nepřiměřeně náročné.

Dlouhotrvající duševní námaha – většina školní práce vyžaduje trvalé soustředění a vynakládání mnoha duševních sil. To klade na žáky značné nároky. Dlouhodobá namáhavá duševní práce je pro každého obtížná, a někdy nepřijemná. V těchto případech je dobré výuku odlehčit příkladem z praxe, popisem podobné situace, uvést vlastní zkušenost apod.

Neschopnost splnit zadaný úkol – žáci nejsou schopni splnit zadaný úkol ze dvou důvodů. Buď je na ně příliš složitý a nebo nerozumí zadání.

Projevy sociálního chování – žáci ve školách žijí intenzivním sociálním životem, ve kterém vznikají přátelství, objevují se konflikty a společně prožívají své zájmy. Různé projevy těchto sociálních vztahů se přenáší i do hodiny.

Nízká sebedůvěra žáka vzhledem ke školní práci – žáci, kteří v minulosti zažili pocity selhání, nejsou ochotni se zapojit do řešení nových úkolů z obavy před dalším selháním. Neúspěch daný tím, že jsme se nesnažili, prožíváme daleko méně, než neúspěch přes vynaloženou snahu.

Špatné postoje – pro určité žáky dobré výkony ve škole nemusejí představovat pozitivní hodnotu. Pokud se u nich vyskytnou nějaké problémy v učení, sníží se jejich zájem a poleví ve svém úsilí. Mohou se práci vyhýbat i pozdními příchody do vyučování nebo se spokojit se slabými studijními výsledky, vyplývajícími z jejich malého úsilí. Při vyzvání učitelem, aby svůj přístup změnili, začnou se obhajovat nebo chovat nepřátelsky, ale úsilí nezvýší. Někteří žáci ze sebe dobrovolně mohou dělat hlupáky proto, aby zaujali a vyvolali ve třídě určitý rozruch.

Nepřítomnost negativních důsledků – jakmile se žák začne chovat nevhodným způsobem, tak učitel se musí snažit žáka co nejrychleji zapojit do vyučování. Přitom chování učitele musí vést k tomu, aby se žák příště za stejných okolností nezachoval opět nevhodně.

Z pohledu na tyto hlavní příčiny nevhodného chování žáků je zřejmé, že i způsoby řešení kázeňských přestupků se budou lišit. Dobrý pedagog je citlivý k rozdílným příčinám nežádoucího chování žáků. Je schopen tyto příčiny včas zjistit a reagovat na ně adekvátním způsobem. Nejzávažnější případy nevhodného chování žáků většinou nastávají, když učitelovo chování žák pociťuje jako agresivní donucování a ne jako chápající a podporující pomoc. Varovným signálem v tomto případě může být rostoucí hněv nebo napětí žáka v hodinách výuky.

2.1 Charakteristika současné mládeže

Při práci učitele si často klademe otázku: Je dnešní mládež horší nebo lepší? Odpověď na tuto otázku sklouzává k jednoduchým soudům. Je horší, ale je to skutečně tak? Tuto situaci zpravidla porovnáváme se svou vlastní zkušeností a ta nemusí být vždy objektivní. Skutečností je, že s rozvojem informační a komunikační techniky, internetu, sdělovacích prostředků a dalších médií je informovanost na daleko vyšší úrovni než v minulosti. Je otázkou, o jaké informace se dnešní mládež zajímá. Stejně jako dospělí, i mládež je denně vystavována působení televize s negativními informacemi z různých oblastí. Vidí zde případy násilí, šikanování, ubližování na zdraví, problémy drog, prostituce apod. Jejich hrdiny jsou mediální hvězdy a představa snadného života. U mládeže to vyvolává dojem, že nic není problém a vše si mohu dovolit. Tato představa je konfrontována s každodenním životem, který je podstatně odlišný. Mládež má vysoké nároky a díky rodičům se jim je daří plnit a mnohdy bez vlastního přičinění. Jsou netrpěliví a vše chtějí mít nejraději hned. Je dobře, že mládež má přístup k informacím, ale je důležité se v nich správně orientovat. Zvědavost je vlastností mladých a očekávají od učitelů, že jim poskytnou informace, které je zajímají. Pokud se jim těchto informací nedostává, dávají to najevo nepozorností a vyrušováním ve vyučování. Je na učitelích, aby se vzdělávali a byli schopni dělat výuku zajímavou a přínosnou. Upoutat pozornost a zaujmout není snadné. Záleží na osobnosti a vzdělanosti uči-

tele. V našem státě je vysoká rozvodovost. Každé druhé manželství se rozvádí a mladým lidem tak schází autority a vzory v rodinách (www.cszo.cz/csu/redakce.nsf/i/rozvodovost).

2.2 Rodina a spolupráce se školou

„Rodinu lze označit jako přirozené prostředí, do něhož se člověk rodí, aniž si mohl vybrat jiné a přejímá to, co v něm je připraveno rodiči“ (Přadka, 1983, s. 90).

Kromě toho, že je rodina biologicky významná pro udržení lidstva, je také základní jednotkou každé lidské společnosti. Je prvním dosti závazným modelem společnosti, s jakým se dítě setkává. Orientuje dítě na určité hodnoty, vystavuje ho určitým konfliktům a poskytuje mu určitý typ podpory. Každá rodina má svou vlastní atmosféru a každá v nějaké míře respektuje obecně závazná pravidla fungování společnosti. Bez osobní angažovanosti a zaujetí rodičů na osudu dětí by se děti vychovávat nedaly. Stálá přítomnost rodičů je v dnešní době nezbytnou podmínkou zdravého duševního vývoje dítěte. Rodina je těžko postradatelnou institucí i pro dospělého člověka. Mít stálého partnera a mít děti jsou přední hodnoty lidského života. Dospělý se svými dětmi znovu prožívá vlastní dětství a může se vyhnout chybám svých rodičů (Matoušek, 1997).

Cesta řešení výchovných problémů ve škole bez účasti rodičů je v některých situacích neschůdná a spolupráce s učiteli je nutností. Přitom zájmy rodičů a školy jsou rozdílné v tom smyslu, že rodina se zaměřuje na úspěch svého dítěte a zájem školy je daleko širší. Jednak se orientuje na všechny žáky a dále na jejich osobnostní a vzdělávací rozvoj. Společným znakem všech opatření podporujících spolupráci rodiny a školy je pohled na rodiče jako zainteresovaného a velmi vlivného partnera školy. I ten rodič, který nedochází do školy, může být dobrým rodičem a může se školou dobře spolupracovat. Podpora dobrého vztahu je nebo by měla být uskutečňována pomocí informačních materiálů, internetu, dnů otevřených dveří, telefonického kontaktování rodičů apod. Rozvoj internetu v posledním období umožňuje významné rozšíření informovanosti rodičů o studijních výsledcích svých dětí a prezentaci školy na veřejnosti. Při řešení problémů je důležitý jednotný postup rodičů a školy. Zde je pak nutný osobní nebo telefonický kontakt. Ve škole se občas setkáváme s tím, že žáci sice odchází z domova, ale do školy již nedorazí a nebo zůstanou doma z různých nepodstatných důvodů, aniž by rodiče o tom věděli. Ti mu napíší omluvenku, aby jejich dítě nemělo ve škole problémy. Zde je pak začátek daleko většího počtu zameš-

kaných hodin, které mohou být neomluvené a vedou ke snížení stupně z chování nebo v některých případech i ukončení studia. K předcházení těchto situací je nutná včasná informovanost rodičů v případě absence žáka. Nejlépe však je, pokud rodiče informují školu předem a ne až na dotaz učitele. Jiná situace je u žáků, kteří již mají osmnáct let a mohou si psát omluvenky sami. Jestliže škola má podezření, že žáci tohoto postavení zneužívají, tak může vyžadovat v případě nepřítomnosti lékařské potvrzení. V praxi jsme se setkali s případem, kdy žák si udělal falešné razítko lékaře a tímto razítkem se omlouval, pokud se mu nechtělo jít do školy. Celý případ skončil trestním oznámením lékaře na žáka a vyloučením žáka ze školy. Někdy si žáci neuvědomují důsledky svého chování a nebo předpokládají, že jim to projde. V úplné rodině jsou na výchovu dětí dva. Horší je situace v případě neúplné rodiny, pokud jeden z manželů zemře nebo se rodiče rozvedou. Zajištění chodu domácnosti, materiální zabezpečení a výchova zůstane na jednom z rodičů. O to lepší musí být spolupráce se školou, aby se případné excesy dětí včas podchytily. Poznatky z třídních schůzek jsou ovšem takové, že rodiče problémových žáků třídní schůzky navštěvují jen minimálně a schůzek se hlavně zúčastňují rodiče žáků bezproblémových.

2.3 Jednání učitele s problémovými žáky

Kázeň, resp. nekázeň nemůžeme chápat jen jako výsledek práce učitele nebo školy. Je výsledkem řady faktorů v osobnosti žáka i v jeho prostředí. Je otázkou jaké požadavky má mít škola na kázeň v současné době, kdy na řadu věcí nemůže mít prakticky vliv a přitom se od ní očekává, že splní svoje společenské poslání (Kalhous, Obst a kol., 2002).

Požadavky školy na kázeň žáků jsou rozdílné a souvisejí s celkovou atmosférou ve škole. Máme tím na mysli nároky vedení školy na chování žáků, složení učitelského sboru a úroveň žáků, kteří se hlásí na příslušnou školu. Požadavky vedení školy a učitelů na žáky mohou být příliš vysoké, ale otázkou je, kolik žáků se na školu přihlásí a kolik žáků je schopno příslušný obor absolvovat. Všechny školy nemohou být elitní už z toho důvodu, že všichni žáci nejsou vynikající a složení učitelů je rozdílné. Ředitel školy nastavuje úroveň znalostí a způsob chování žáků, který učitelé v hodinách teoretického a praktického vyučování vyžadují. Žáci musí mít jasně stanovená pravidla chování, aby věděli, co si mohou a co si nesmí dovolit. Na kázeň žáků působí i vztahy v učitelském sboru, poměr učitelů k vedení školy, vztahy učitelů a rodičů. Jednotné působení na žáky a dobrá spolupráce

s rodiči je nezbytnou podmínkou k předcházení výchovných problémů. Interpretace žáka o vlastních problémech ve škole je často odlišná od skutečnosti a rodiče jsou ze strany svého dítěte mylně informováni. Teprve setkání učitele s rodiči v případě problémů dává možnost si vzájemně celou situaci vysvětlit. Aktivovat setkání je zpravidla na učiteli, který rodiče informuje v případě nutnosti i mimo třídní schůzky. Přitom rychlost informování je velmi důležitá pro předcházení další neoprávněné absence žáků. Z mnoha zkušeností můžeme potvrdit, že někteří rodiče se o absenci jejich dětí ve škole dozvědí až na základě telefonátu.

Podle Kyriacou (1996) kázeň žáků závisí více na celkovém systému práce učitele, než na jeho schopnosti řešit kázeňské problémy. Dalo by se říci, že učitel, který dovedně řídí učení žáků, by nemusel žádné kázeňské problémy řešit. Tento názor neplatí vždycky. I velmi schopní učitelé mohou mít s kázní žáků problémy. Záleží na celkovém klimatu třídy. Kdo výrazně ovlivňuje kolektiv, zda žáci dobří nebo žáci s problémovým chováním, jak velký počet problémových žáků ve třídě je apod. Zvládnout učitelem kolektiv třídy předpokládá žáky zaujmout. Toho dosáhne způsobem výkladu, druhem informací, uvedením příkladů z praxe, podchycením aktivních žáků, ale i zapojením a zaměstnáním problémových jednotlivců v kolektivu. Pro učitele je vždy dobré, jestliže se ve třídě může spolehnout na dobré žáky a s jejich pomocí ovlivnit ostatní.

Učitel bez autority je jen obtížně schopen dobře vést kolektiv a dosahovat dobrých výsledků. Práce je pro něj značně složitá. Za této situace je pro něj lepší si najít jinou práci nebo školu. Podle Kalouse, Obsta a kol. (2002) autorita znamená dobrovolné podřízení se pravomoci učitele ze strany žáků, rodičů a veřejnosti. V tom se liší od moci, která by spočívala na přímém donucení. Uznání pravomoci může být založeno na respektu k osobě konkrétního učitele (neformální autorita) nebo na respektu k roli, kterou ho společnost pověřila (formální autorita). Učitel je představitelem požadavků, jež společnost klade na žáky. Proto je s touto sociální rolí spojena pravomoc rozhodovat o tom, čemu a jak se žáci budou učit a rozhodovat, jak je odměňovat a trestat. Ch. Kyriacou (1996) připomíná, že formální autorita je učitelům dána proto, aby vystupovali jako manažeři učení žáků, nikoliv jako nositelé mocenského vztahu.

Neformální autorita souvisí s oblibou. Ta se získává různým způsobem, někdy nižšími nároky na znalosti žáků, liberálním postojem k jejich chování apod. Obliba podporuje neformální autoritu, ale není s ní totožná.

Podle Pařízka (1988) není snadné říci, v čem je podstata neformální autority. Nezáleží vždy jen na učitelově osobnosti, protože úspěšný učitel v jedné třídě může selhat ve třídě jiné. Neformální autorita má pravděpodobně výběrovou povahu. Jejím základem je snaha napodobit učitele v těch vlastnostech, které žáci sami nemají, ale chtěli by je mít. Do značné míry závisí na motivaci žáků, na jejich vztahu k předmětu, učebnímu oboru, kterému se chtějí naučit. Výzkumy vztahů učitelů a žáků dokládají, že existuje těsná souvislost mezi oblibou předmětu a vztahem k učiteli toho předmětu (Kalhous, Obst a kol., 2002).

2.4 Vliv školního prostředí na chování žáků

Žáci přicházejí ze základních škol a utvářejí na středních školách nové kolektivy. Ve třídách si začínají budovat nové postavení, které souvisí s pozicí, jakou zaujmou v novém kolektivu. Je to změna, jež ovlivní život žáka na dalších několik let. Poznají nové žáky, nové učitele a neznámé prostředí. Má to však i svou výhodu. V nové třídě žáka nikdo nezná a tak si žák může budovat novou pozici neovlivněnou minulostí. Na spokojenosti v novém kolektivu má vliv klima třídy, které souvisí s mírou zapojení žáků ve výuce. Podle výzkumů ji ovlivňuje zejména:

Počet žáků ve třídě – při velkém počtu nemůže učitel komunikovat se všemi žáky stejně intenzivně. Komunikuje hlavně s těmi, kteří výrazně projeví svůj zájem.

Lokalizace žáků ve třídě – některé výzkumy uvádějí, že existují tzv. „akční zóny“, ve kterých je věnována pozornost učitele žákům s různou intenzitou. Lepší žáci zpravidla sedí, vepředu a uprostřed, horší sedí v zadních lavicích.

Upřednostňování jednotlivých žáků – tím, že učitel při komunikaci někoho preferuje, žákům poskytuje různé možnosti zapojení do výuky. Učitel se více obrací na žáky, o kterých předpokládá, že na jeho dotazy budou reagovat a utvrzovat jej tak, že jeho výklad je srozumitelný. Část žáků je tak ve škole nadhodnocována a část podhodnocována (Kalhous, Obst a kol., 2002)

Na chování žáků má rovněž vliv pověst školy u veřejnosti. Ta souvisí se splněním očekávání žáků a rodičů. Souvisí s úrovní po stránce teoretické, organizační a materiálovým vybavením školy. Jestliže se žáci učí v pěkném prostředí, tak to podněcuje jejich estetické cítění a nesnaží se ničit vybavení školy. Se spokojeností žáků rovněž souvisí re-

žím dne. Na kolik hodin chodí do školy nebo na praxi, zda mají odpolední vyučování, polední přestávku, možnost stravování apod. Důležité jsou rovněž aktivity školy během školního roku. Může se jednat o sportovní akce, zahraniční stáže, různé kurzy, výlety, exkurze apod. Těmito činnostmi si škola buduje u veřejnosti pověst a důvěru rodičů.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY VÝZKUMNÉ ČÁSTI PRÁCE

3.1 Výzkumný problém

Pro celkové pochopení problematiky chování současné mládeže na střední škole je třeba si uvědomit, že současná mládež se nachází ve zcela jiné situaci, než generace jejich rodičů. Přístup k informacím hlavně díky internetu, počítačová gramotnost a schopnost orientace v nových technologiích je pro mládež samozřejmostí na rozdíl od jejich rodičů, kteří tyto možnosti neměli.

Způsob života člověka je ovlivněn ekonomickými, politickými a společenskými faktory. Proces modernizace ve svých důsledcích nepřináší jen pokrok a pozitiva, ale rovněž hrozby a rizika. Vliv médií na chování mládeže je obrovský. Pozitivní je možnost přístupu k velkému množství informací, avšak jejich nadměrné užívání a vliv reklamy mohou mít pro dospívající mládež škodlivý účinek. Díky informovanosti se mládež spíše zajímá o svá práva, ale méně o své povinnosti, které neodlučitelně k právům patří. Ve sdělovacích prostředcích jsou více sledovány negativní jevy, které pak ve velkém množství působí dojem, že nevhodné chování je vlastně normální. Někteří jednotlivci se pak snaží těmito „vzorům“ přiblížit a napodobovat je. Tato situace se odráží i ve výchově na školách. To, co si žáci v současné době dovolují vůči pedagogům nebo spolužákům, v minulosti možné nebylo. Souvisí to i se situací v rodinách. Rodiče jsou více zatěžováni v práci a na výchovu svých dětí mají méně času a právě správné návyky, stanovení hodnot a norem chování je utvářeno hlavně v rodinách.

Problémového chování žáků na školách lze úspěšně řešit jen za pomoci rodičů. Rodiče musí mít zájem na výchově svého dítěte a ochotu spolupracovat se školou. Jestliže rodiče mají na školu špatný názor a dávají to před dětmi najevo, je obtížné tyto žáky zvládat.

Formulace výzkumného problému tedy zní:

„Výchovné problémy vznikají častěji v praktickém nebo teoretickém vyučování?“

3.2 Upřesnění výzkumného problému – stanovení výzkumných otázek

Nejčastější příčinou konfliktů je žák nebo spolužák?

Je více problémů ve třídě nebo v menší skupině?

(Jaký má vliv počet žáků ve třídě nebo ve skupině na množství konfliktů?)

Opakují se stejné výchovné konflikty?

3.3 Volba a zdůvodnění použitých technik a metod výzkumu

Z podstaty výzkumného problému vyplývá, že bude nutné zajistit získání dat od velkého počtu žáků všech ročníků strojírenských oborů, aby výsledky byly co nejobektivnější. Z toho důvodu je nutné zvolit metodu kvantitativního výzkumu, protože výzkumný soubor je pro kvalitativní výzkum příliš velký. Výzkumnou technikou bude dotazník s uzavřenými a s otevřenými otázkami. Pro vlastní zpracování dotazníku jsem volil hlavně uzavřené otázky, abych se zaměřil na problémy, které potřebuji od respondentů zjistit. Uzavřené otázky dávají na výběr ze dvou možností. Pomocí tohoto dotazníku bych chtěl proniknout do motivů a postojů respondentů. Dotazník žáci vyplňovali v hodinách odborného výcviku. Před rozdělením dotazníku byli žáci poučeni, jakým způsobem mají dotazník vyplňovat, hlavně byla zdůrazněna samostatnost a důležitost vlastních názorů a pravdivost uváděných údajů. Dotazník je anonymní, takže nikdo s žáků nemusí mít obavy ze zneužití uvedených informací. Pro přehlednost a další zpracování údajů jsem vyžadoval pouze uvést obor a ročník, ve kterém žák studuje. Žáky jsem rovněž seznámil s tím, k jakému účelu dotazník slouží a k čemu má přispět.

3.4 Stanovení výzkumného vzorku

Výzkumným vzorkem jsou všichni žáci strojírenských oborů na Střední průmyslové škole polytechnické – Centru odborné přípravy ve Zlíně. Jde o žáky čtyřletého studijního oboru Mechanik seřizovač a tříletých učebních oborů Obráběč kovů a Strojní mechanik. Žáků ve všech ročnících studijních i učebních strojírenských oborů je 183. Z toho v maturitním oboru je:

1. ročník	30
2. ročník	34
3. ročník.....	22
4. ročník.....	33
Celkem:	119

V učebních oborech je:

1. ročník	28
2. ročník	26
3. ročník	10
Celkem	64

Přítomní žáci dostanou dotazník, který v době výuky vyplní a odevzdají. Dá se tedy předpokládat 100% návratnost. Nepřítomní žáci dotazník vyplní v náhradním termínu.

3.5 Předpokládaný způsob zpracování dat

Výzkumný problém je nutné v dotazníku rozdělit na několik dílčích otázek. Získané odpovědi rozdělíme nejprve do několika širších kategorií, výroky označující míru souhlasu nebo nesouhlasu s výrokem. V dalších etapách zpracování je budeme dále rozdělovat do podkategorií a zjišťovat jejich frekvenci. Bude také nutné některé otázky vzájemně porovnávat. Při vyhodnocování takto kategorizovaných dat se pokusíme potvrdit nebo vyvrátit vytyčené hypotézy a dostat tak odpověď na výzkumný problém.

3.6 Stanovení hypotéz

1. Konflikty častěji vznikají ve třídách s počtem třiceti žáků než v menších skupinách odborného výcviku s počtem deseti žáků.

2. Výchovné problémy se častěji vyskytují u žáků učebních oborů než u oborů maturitních.
3. Častěji vznikají výchovné problémy u žáků z neúplných rodin než u žáků z rodin úplných.

3.7 Předpokládané využití výsledků výzkumu

Výsledky výzkumu mohou pomoci pedagogickým pracovníkům, kteří pracují ve Střední průmyslové škole polytechnické – Centru odborné přípravy Zlín se strojírenskými obory, ale i jiným školám stejného typu. Dá se předpokládat, že i na jiné školy stejného zaměření budou přicházet žáci s podobnými kázeňskými problémy, které bude nutné řešit. Prostudováním písemných podkladů žáků a oboru, na který se žák hlásí, může pedagogický pracovník předpokládat problémy, s nimiž se bude setkávat. Vedení školy na základě tohoto výzkumu může obsazovat na místa třídních učitelů zkušené pedagogy, kteří situaci v problémových třídách zvládnou a neřešit problémy až následně.

4 VÝSLEDKY VÝZKUMU

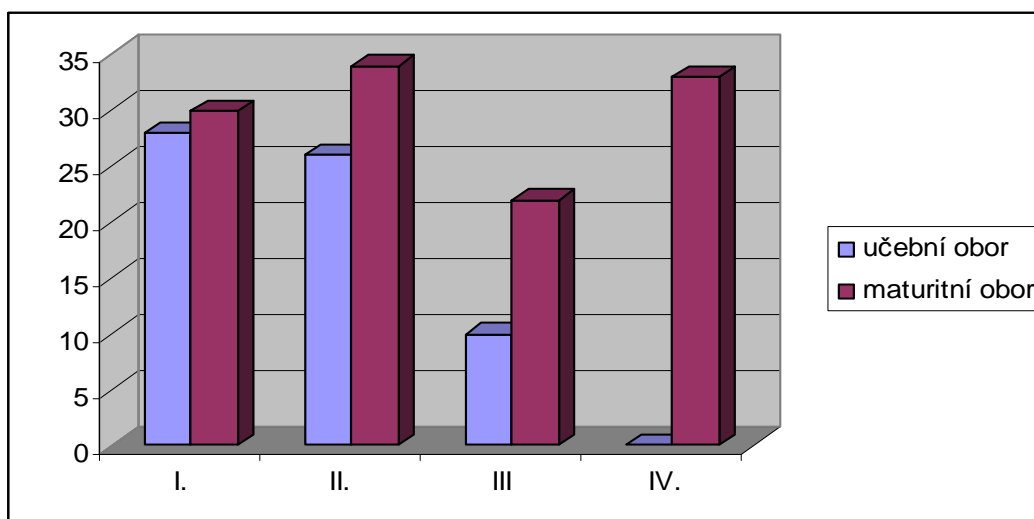
4.1 Interpretace výsledků výzkumu

Dotazník vyplnilo 183 žáků učebních a maturitních oborů. Jedná se pouze o chlapce, dívky v oborech nejsou zastoupeny. Počet žáků I. ročníku učebních oborů je 28 a maturitního oboru 30. Ve II. ročníku učebních oborů je 26 žáků a v maturitním oboru 34. ve III. ročníku je 10 žáků v učebních oborech a 22 žáků v maturitním oboru. Ve IV. ročníku je v maturitním oboru 33 žáků – viz tabulka 1 a graf 1.

Tabulka 1: Počet žáků v ročnících a počty žáků v učebních a maturitních oborech

ročník	učební obor	maturitní obor	celkem
I.	28	30	58
II.	26	34	60
III.	10	22	32
IV.	0	33	33
celkem	64	119	183

Graf 1: Počet žáků učebních a maturitních oborů v jednotlivých ročnících

Na první otázku – *Podle tvého názoru, kde vznikají častěji konflikty mezi žáky ve třídě s počtem třiceti žáků, nebo ve skupinách s deseti žáky v dílnách odborného výcviku* odpovědělo 183 žáků. Z toho 164 žáků zastává názor, že nejčastěji konflikty vznikají ve škole

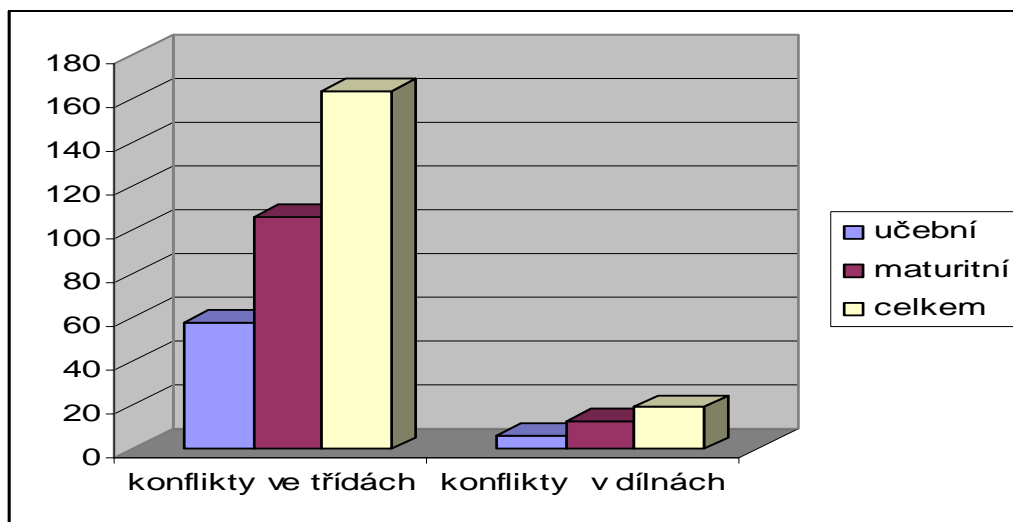
a 19 žáků zastává názor, že nejčastěji vznikají konflikty v dílnách odborného výcviku. Z učebních oborů 58 žáků odpovědělo, že konflikty vznikají častěji ve škole a 6 žáků odpovědělo, že v dílnách odborného výcviku. U maturitních oborů je 106 žáků přesvědčeno o častějším vzniku konfliktů ve škole a 13 žáků v dílnách odborného výcviku. V procentuelním vyjádření jsou názory téměř shodné. 90,6 % žáků učebních oborů zastává názor, že konflikty vznikají častěji ve škole a tentýž názor u maturitního oboru zastává 89 % dotázaných.

Tabulka 2: Názory žáků na vznik konfliktů

obor	konflikty ve třídách	konflikty v dílnách	celkem
učební	58 (90,6 %)	6 (9,4 %)	64
maturitní	106 (89 %)	13 (11 %)	119
celkem	164 (89,6 %)	19 (10,4 %)	183

Graf 2: Názory žáků na vznik konfliktů

Podle tvého názoru vznikají častěji konflikty ve třídě nebo ve skupině odborného výcviku?

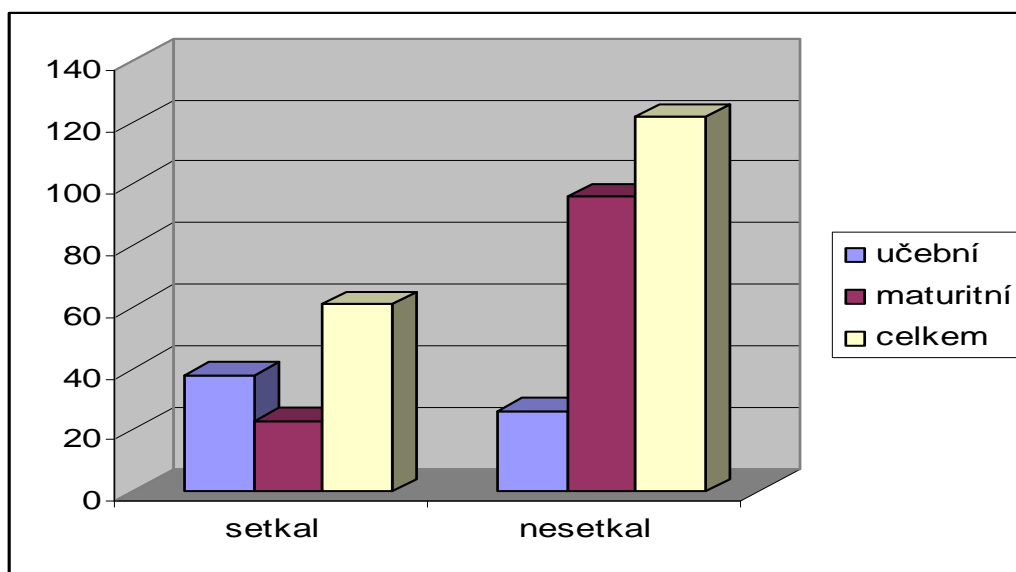
Na druhou otázku – *Setkal ses s násilím ve třídě?* – odpovědělo 183 žáků. 61 žáků se s násilím ve třídě setkalo, což je 33,3 % a 122 žáků se s násilím ve třídě nesetkalo, což je 66,7 %. Při porovnání učebních a maturitních oborů je situace následující. Ze 64 žáků učebních oborů se s násilím ve třídě setkalo 38 žáků a 26 odpovědělo záporně. U maturit-

ních oborů je 119 žáků, z nichž 23 se s násilím ve třídě setkala a 96 nesetkala. V procentuelním vyjádření se s násilím ve třídě u učebních oborů setkala 59,3 % a u maturitního oboru 19,3 %. Násilí ve třídách učebních oborů je tedy podstatně vyšší oproti maturitním třídám.

Tabulka 3: Setkal ses s násilím ve třídě?

obor	setkal	nesetkal	celkem
učební	38 (59,3 %)	26 (40,7 %/)	64
maturitní	23 (19,3 %)	96 (80,7 %)	119
celkem	61 (33,3 %)	122 (66,7 %)	183

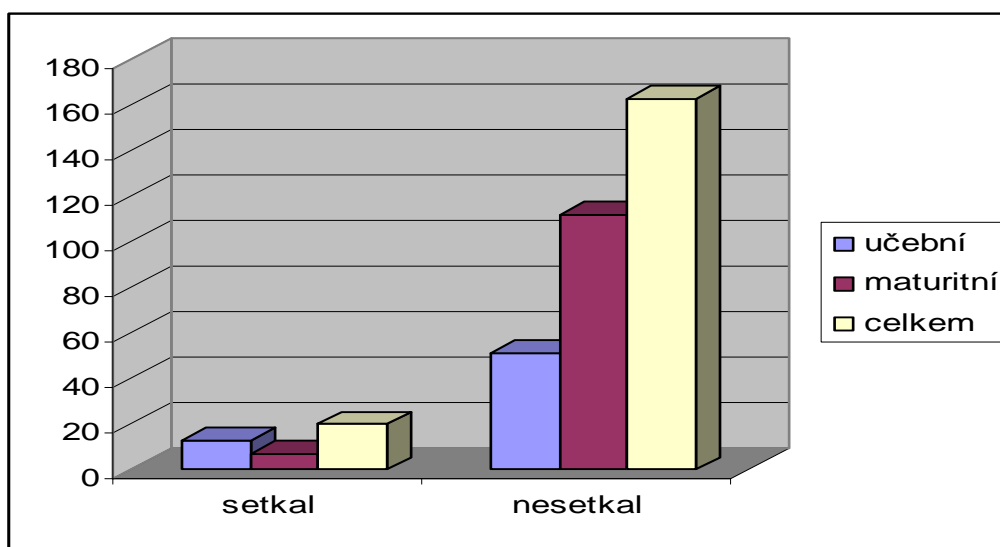
Graf 3: Setkal ses s násilím ve třídě?

Na třetí otázku – *Setkal ses s násilím ve skupině v odborném výcviku?* – odpovědělo všech 183 žáků. 20 žáků se s násilím ve skupině setkala, což je 10,9 % a 163 žáků se s násilím ve skupině nesetkala, což je 89,1 %. Z učebních oborů se s násilím ve skupině setkala 13 žáků a 51 žáků ne. U maturitního oboru odpovědělo kladně 7 žáků a záporně 112. V procentuelním vyjádření se s násilím ve skupině u učebních oborů setkala 20,3 % a u maturitního oboru 5,9 %. Z těchto údajů vyplývá, že častěji dochází k násilí ve skupinách žáků učebních oborů než ve skupinách žáků maturitních.

Tabulka 4: Setkal ses s násilím ve skupině v odborném výcviku?

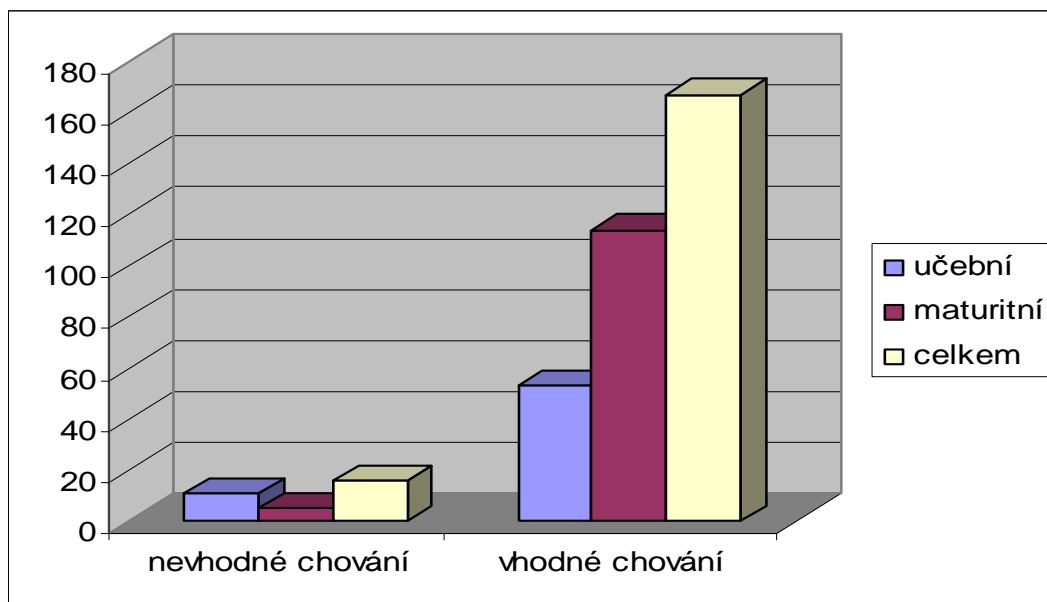
obor	setkal	nesetkal	celkem
učební	13 (20,3 %)	51 (79,7 %)	64
maturitní	7 (5,9 %)	112 (94,1 %)	119
celkem	20 (10,9 %)	163 (89,1 %)	183

Graf 4: Setkal ses s násilím ve skupině v odborném výcviku?

Na otázku číslo 4 – *K tobě osobně chovali se nebo chovají se spolužáci ve třídě nevhodně?* – odpovědělo 183 žáků. 16 žáků odpovědělo kladně a 167 žáků odpovědělo záporně. Procentuelním vyjádřením se s nevhodným chováním vůči své osobě setkalo 8,7 % a nevhodné chování nezaznamenalo 91,3 % žáků. V učebních oborech nevhodné chování pocítilo 11 žáků, což je 17,2 % a v maturitních oborech 5 žáků, to je 4,2 %. Z výsledku vyplývá, že chování žáků ve třídě maturitního oboru je podstatně lepší než v učebních oborech.

Tabulka 5: Nevhodné chování ve třídě

obor	nevhodné chování	vhodné chování	celkem
učební obor	11 (17,2 %)	53 (82,8 %)	64
maturitní obor	5 (4,2 %)	114 (95,8 %)	119
celkem	16 (8,7 %)	167 (91,3 %)	183

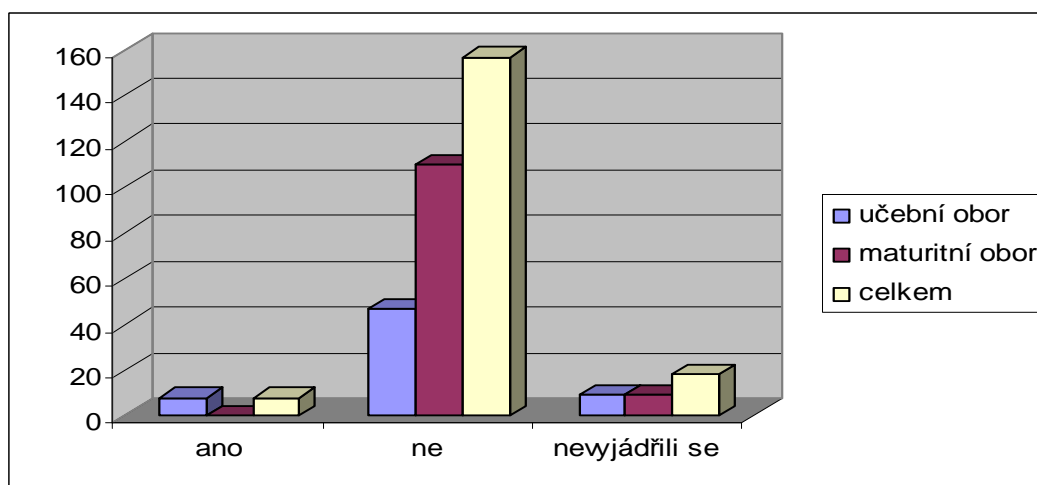
Graf 5: Nevhodné chování ve třídě

Na otázku číslo 5 – *K tobě osobně chovali se nebo chovají se spolužáci ve skupině v odborném výcviku nevhodně?* – odpovědělo 8 žáků ano, 150 žáků ne a 18 žáků se nedokázalo vyjádřit. V procentuelních výsledcích se s nevhodným chováním vůči své osobě setkalo 4,4 % žáků, nesetkalo 85,8 % žáků a 9,8 % žáků se nedokázalo vyjádřit. V učebních oborech nevhodné chování vůči své osobě uvedlo 8 žáků (12,5 %), 9 žáků (14,1 %) se nedokázalo vyjádřit a 47 žáků (73,4 %) se s nevhodným chováním nesetkalo. U maturitního oboru se s nevhodným chováním ve skupině nesetkal žádný žák, pouze 9 (7,6 %) žáků ze 119 se nedokázalo vyjádřit.

Tabulka 6: Nevhodné chování ve skupině

obor	ano	ne	nevyjádřili se	celkem
učební obor	8 (12,5 %)	47 (73,4 %)	9 (14,1 %)	64
maturitní obor	0 (0 %)	110 (92,4 %)	9 (7,6 %)	119
celkem	8 (4,4 %)	157 (85,8 %)	18 (9,8 %)	183

Graf 6: Nevhodné chování ve skupině

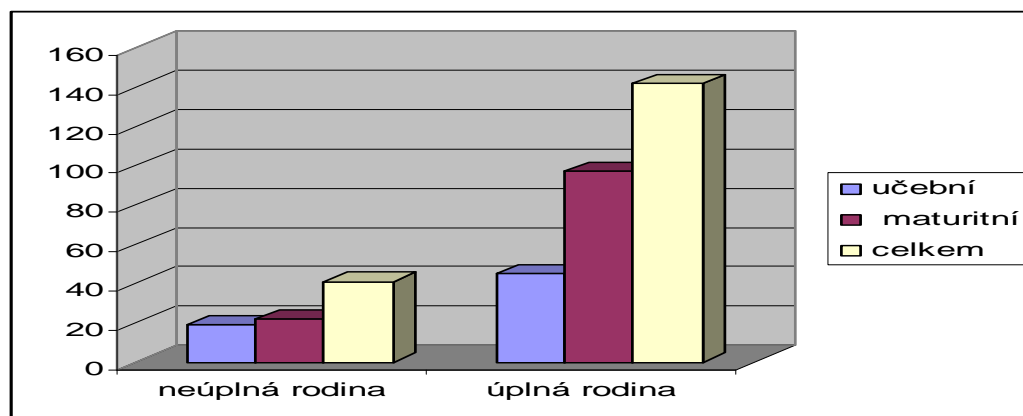

Na další otázku – *Jsou rodiče rozvedeni?* – odpověděli žáci následovně. 41 žáků strojírenských oborů pochází z neúplných rodin, tj. 22,4 %. U učebních oborů pochází z neúplné rodiny 19 žáků a 45 žáků je z úplné rodiny. U maturitních oborů je z neúplné rodiny 22 žáků a 97 žáků je z rodiny úplné. Z neúplné rodiny u učebních oborů tedy pochází 29,6 % žáků a u maturitního oboru z neúplné rodiny je 18,4 % žáků. Porovnáním údajů zjistíme, že větší procento žáků neúplných rodin je v učebních oborech.

Tabulka 7: Jsou rodiče rozvedeni?

obor	neúplná rodina	úplná rodina	celkem
učební	19 (29,7 %)	45 (70,3 %)	64
maturitní	22 (18,5 %)	97 (81,5 %)	119
celkem	41 (22,4 %)	142 (77,6 %)	183

Graf 7: Jsou rodiče rozvedeni?

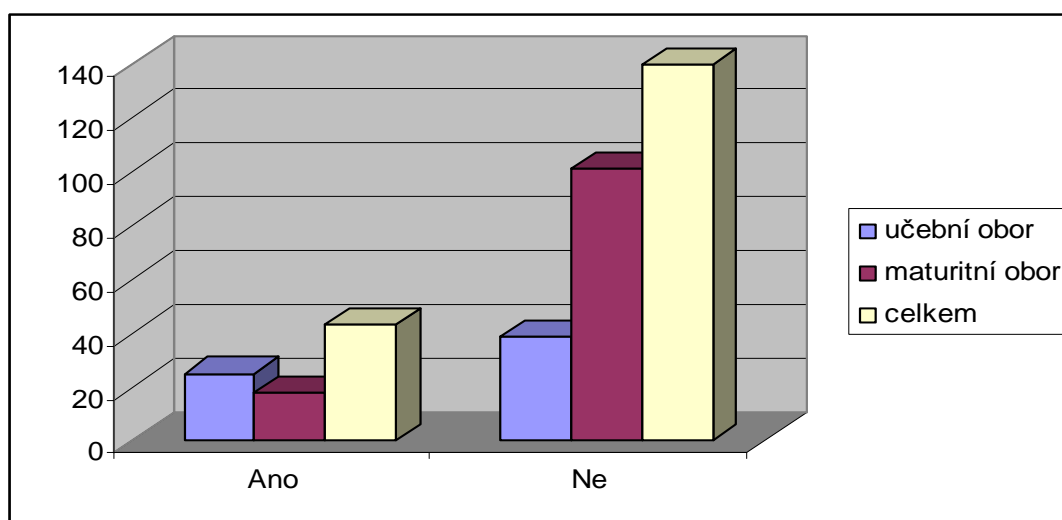

Na otázku číslo 7 – *Ty osobně jsi měl konflikt s někým ze spolužáků?* – odpovědělo kladně 43 (23,5 %) žáků a záporně 140 (76,5 %) žáků. V učebních oborech přiznalo konflikt se spolužákem 25 žáků (39 %) a v maturitním oboru to bylo 18 žáků (15,1 %). Porovnáním výsledků je patrné, že konflikty vznikají více v učebních oborech, než u maturitního oboru.

Tabulka 8: Osobní konflikt se spolužákem

obor	ano	ne	celkem
učební obor	25 (39 %)	39 (61 %)	64
maturitní obor	18 (15,1 %)	101 (84,9 %)	119
celkem	43 (23,5 %)	140 (76,5 %)	183

Graf 8: Osobní konflikt se spolužákem

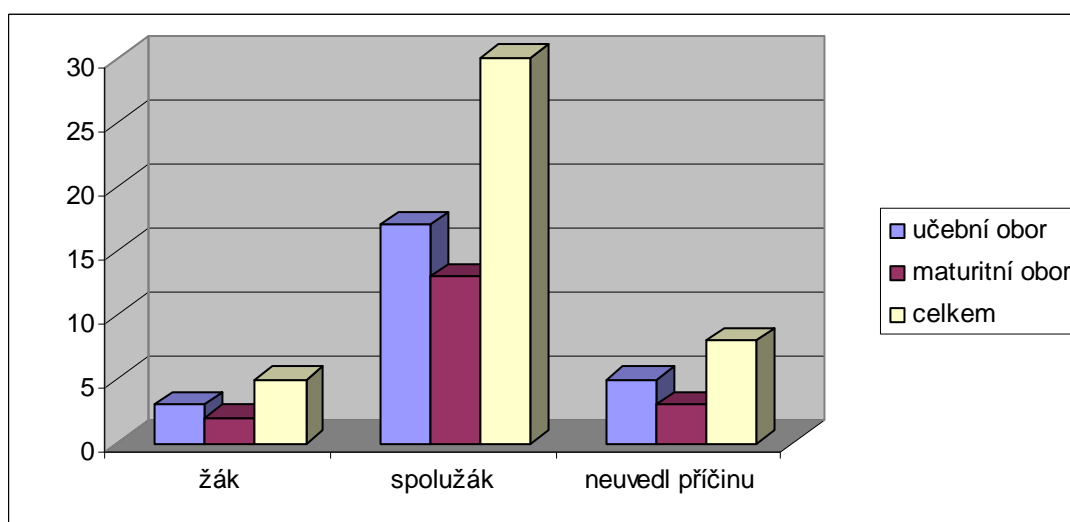

Na otázku 8 – *Příčinou konfliktu jsi byl ty nebo někdo jiný?* – odpovědělo 43 žáků, kteří měli konflikt se spolužákem následovně. 5 (11,6 %) žáků uvedlo, že příčinou konfliktu byli oni sami, 8 (18,6 %) žáků nevedlo příčinu konfliktu a 30 (69,8 %) žáků uvedlo, že příčinou konfliktu byl někdo jiný. V učebních oborech vlastní příčinu konfliktu uvedlo 12 % žáků, 20 % žáků nedokázalo situaci posoudit a v 68 % případů byl příčinou konfliktu někdo jiný. U maturitního oboru byla situace obdobná. 11 % žáků vidí příčinu v sobě samém, 72,2 % žáků vidí příčinu v druhém spolužákovi a 16,8 % nedokáže situaci posoudit.

Tabulka 9: Příčiny konfliktu

obor	žák	spolužák	neuedli příčinu	celkem
učební	3 (12 %)	17 (68 %)	5 (20 %)	25
maturitní	2 (11 %)	13 (72,2 %)	3 (16,8 %)	18
celkem	5 (11,6 %)	30 (69,8 %)	8 (18,6 %)	43

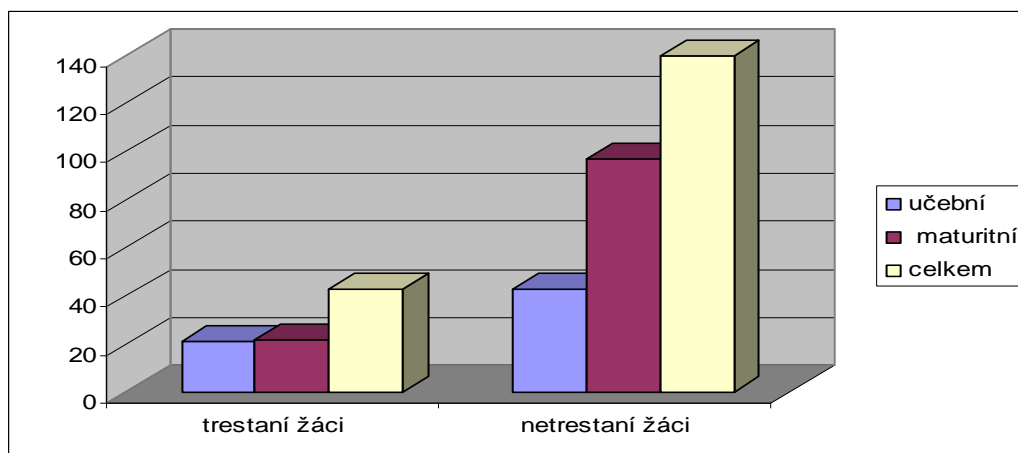
Graf 9: Příčiny konfliktu

Na otázky související s kázeňskými tresty na škole odpovědělo 183 žáků. Jedenkrát nebo vícekrát bylo potrestáno 21 (32,8 %) žáků učebních oborů a 43 (67,2 %) žáků trestáno nebylo. U maturitních oborů bylo jedenkrát nebo vícekrát potrestáno 22 (18,5 %) žáků a 97 (81,5 %) trestáno nebylo. Celkem bylo potrestáno 43 (23,5 %) žáků a netrestáno 140 (76,5 %).

Tabulka 10: Soubor otázek ke kázeňským trestům na škole

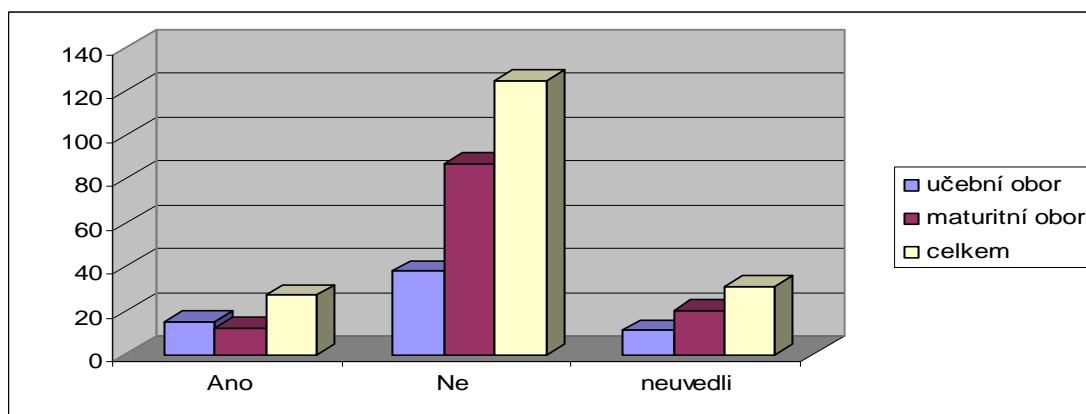
obor	trestaní žáci	netrestaní žáci	celkem
učební	21 (32,8 %)	43 (67,2 %)	64
maturitní	22 (18,5 %)	97 (81,5 %)	119
celkem	43 (23,5 %)	140 (76,5 %)	183

Graf 10: Soubor otázek ke kázeňským trestům na škole

Na otázku číslo 11 – *Opakují se problémy stejného druhu?* – odpovědělo 183 žáků. 27 (14,8 %) žáků uvedlo, že problémy stejného druhu se opakují. 125 (68,3 %) žáků uvedlo, že problémy se neopakují a 31 (16,9 %) žáků se k situaci nedokázalo vyjádřit. V učebních oborech 15 (23,4 %) žáků uvedlo, že problémy se opakují. 38 (59,4 %) žáků uvedlo, že problémy se neopakují a 11 (17,2 %) žáků nedokázalo situaci posoudit. V maturitním oboru 12 (10,1 %) žáků uvedlo, že problémy se opakují a 87 (73,1 %) žáků uvedlo, že problémy stejného druhu se neopakují. 31 (16,8 %) žáků nedokázalo situaci posoudit.

Tabulka 11: Opakují se problémy stejného druhu?

obor	ano	ne	neuvedli	celkem
učební	15 (23,4 %)	38 (59,4 %)	11 (17,2 %)	64
maturitní	12 (10,1 %)	87 (73,1 %)	20 (16,8 %)	119
celkem	27 (14,8 %)	125 (68,3 %)	31 (16,9 %)	183

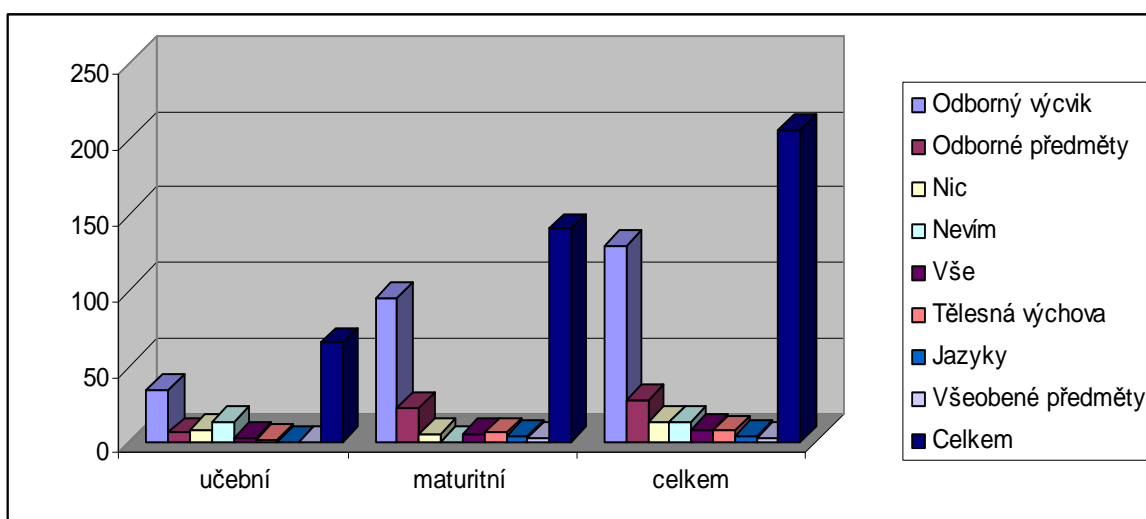
Graf 11: Opakují se problémy stejného druhu?

Otázka číslo 13 – *Co tě ve zvoleném oboru nejvíce baví?* – na tuto otázku se sešlo mnoho různých odpovědí. Někteří žáci odpověděli více možnostmi, proto jsou odpovědi seřazeny podle četnosti. 129 žáků baví nejvíce odborný výcvik a 28 žáků baví odborné předměty. Nejméně žáky zajímají jazyky (4 žáci) a všeobecné předměty (3 žáci). 8 žáků uvedlo, že je zajímavá všechno. Nepříliš lichotivá je statistika odpovědí, kdy 13 žáků nic nezajímá a 13 žáků se vyjádřilo, že je nic nebaví. Udržet pozornost takovýchto žáků je pro učitele samozřejmě problém.

Tabulka 12: Zájem žáků o vyučování

Obor	Odborný výcvik	Odborné předměty	Nic	Nevím	Vše	Tělesná výchova	Jazyky	Všeobecné předměty	Celkem
učební	34	6	8	13	3	1	0	0	65
maturitní	95	22	5	0	5	6	4	3	140
celkem	129	28	13	13	8	7	4	3	205

Graf 12: Zájem žáků o vyučování

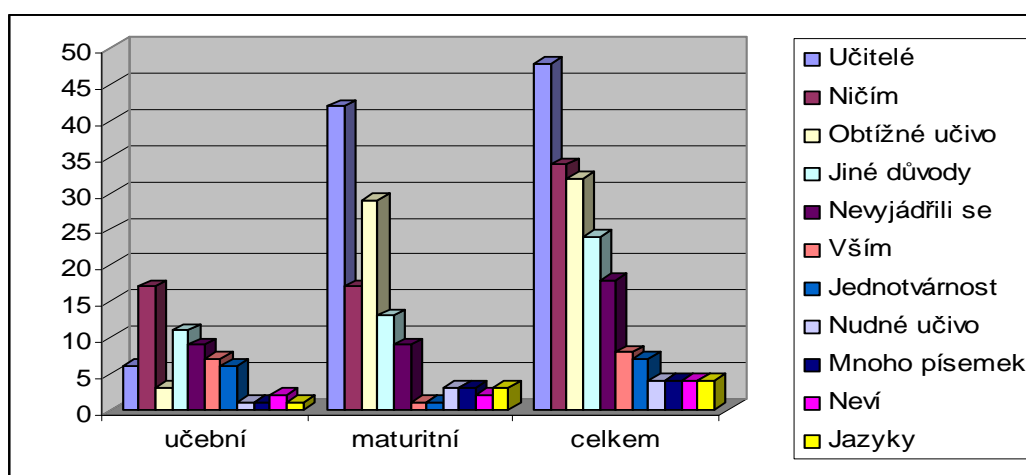

Na otázku číslo 14 – *Čím tě výuka zklamala?* – uvedli žáci i více důvodů. Odpovědi byly různorodé, a tak jsou opět seřazeny do tabulky podle četnosti. Zklamáno bylo 48 žáků z důvodu přístupu učitelů k žákům a 32 žáků uvedlo, že učivo je obtížné. Z těchto informací vyplývá náročnost školy a špatný přístup učitelů k žákům, což není příliš lichotivé. Na druhé straně 34 žáků výuka nezklamala a 24 žáků pak uvádí jiné důvody, které vzhledem k jejich rozmanitosti nejsou samostatně nevyhodnoceny.

Tabulka 13: Čím tě výuka zklamala?

Obor	Učitelé	Ničím	Obtížné učivo	Jiné důvody	Nevyjádřili se	Vším	Jednotvárnost	Nudné učivo	Mnoho písemek	Neví	Jazyky	Celkem
učební	6	17	3	11	9	7	6	1	1	2	1	64
maturitní	42	17	29	13	9	1	1	3	3	2	3	123
celkem	48	34	32	24	18	8	7	4	4	4	4	187

Graf 13: Čím tě výuka zklamala?

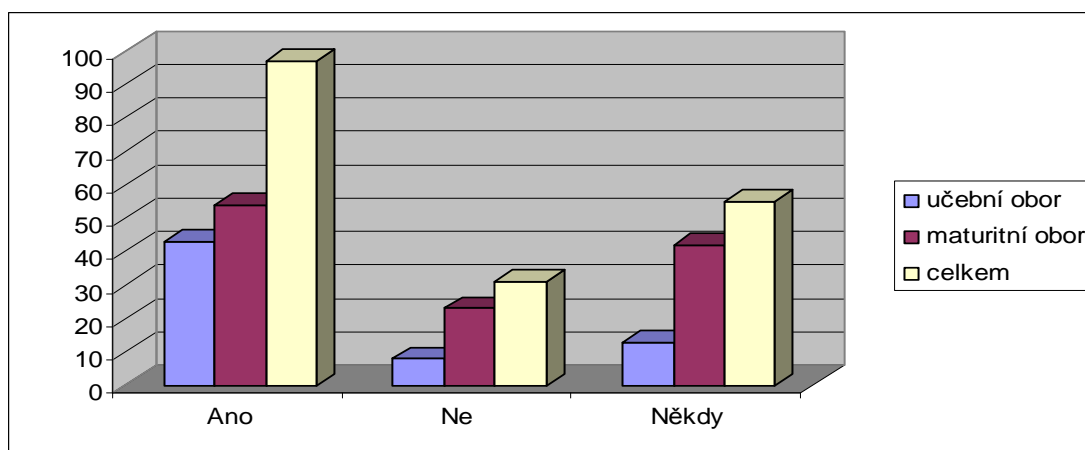
Otázka číslo 15 – *Bavíš se s rodiči o tom, co děláte ve škole?* – odpovědělo 183 žáků. 97 (53 %) žáků odpovědělo, že se s rodiči o výuce ve škole baví. 31 (16,9 %) žáků se doma s rodiči o výuce nebaví a 55 (30,1 %) žáků se baví jen někdy. V učebních oborech se

s rodiči o výuce baví 43 (67,2 %) žáků, 8 (12,5 %) žáků se o výuce nebaví a 13 (20,3 %) žáků se baví jen někdy. V maturitním oboru je 54 (45,4 %) žáků, kteří se o studiu s rodiči baví, 23 (19,3 %) žáků se nebaví a 42 (35,3 %) žáků se baví s rodiči jen někdy. Potěšitelné je, že 83 % žáků se s rodiči baví o studiu pravidelně nebo alespoň někdy.

Tabulka 14: Jak informují žáci rodiče o studiu

obor	ano	ne	někdy	celkem
učební	43 (67,2 %)	8 (12,5 %)	13 (20,3 %)	64
maturitní	54 (45,4 %)	23 (19,3 %)	42 (35,3 %)	119
celkem	97 (53 %)	31 (16,9 %)	55 (30,1 %)	183

Graf 14: Jak informují žáci rodiče o studiu

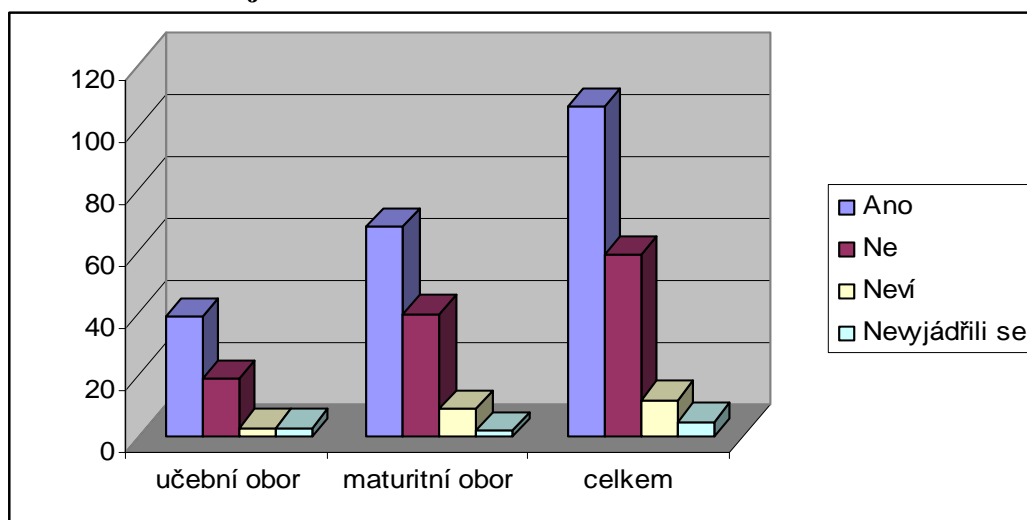

Otázka číslo 16 – *Pokud by ses rozhodoval znovu, na kterou školu půjdeš, zvolil by sis stejný nebo jiný obor?* – odpovědělo 183 žáků. 107 (58,5 %) žáků by zvolilo stejný obor, 59 (32,2 %) žáků by zvolilo jiný obor, 12 (6,6 %) žáků neví a 5 (2,7 %) žáků se nevyjádřilo. Stejně rozhodnutí v učebních oborech by učinilo 39 (61 %) žáků, 19 (26,6 %) žáků by volilo jiný obor, 3 (4,7 %) žáci neví a 3 (4,7 %) žáci se nevyjádřili. V maturitním oboru by se stejně rozhodovalo 68 (57,1 %) žáků, na tento obor by nešlo 40 (33,6 %) žáků, 2 (1,7 %) žáci se nevyjádřili a 9 (7,6 %) žáků neví.

Tabulka 15: Volba stejného oboru

obor	ano	ne	neví	nevyjádřili se	celkem
učební	39 (61 %)	19 (29,6 %)	3 (4,7 %)	3 (4,7 %)	64
maturitní	68 (57,1 %)	40 (33,6 %)	9 (7,6 %)	2 (1,7 %)	119
celkem	107 (58,5 %)	59 (32,2 %)	12 (6,6 %)	5 (2,7 %)	183

Graf 15: Volba stejného oboru

4.2 Potvrzení nebo vyvrácení stanovených výzkumných hypotéz

Hypotéza č. 1

Konflikty častěji vznikají ve třídách s počtem třiceti žáků, než v menších skupinách s počtem deseti žáků.

Tato hypotéza byla jednoznačně potvrzena. 164 žáků napsalo, že častěji vznikají konflikty ve škole a 19 žáků ve skupině odborného výcviku. U učebních oborů je 58 žáků s názorem častějších konfliktů ve škole a 6 v dílnách. U maturitního oboru tvrdí 106 žáků, že konflikty častěji vznikají ve škole a 13 v dílnách odborného výcviku. Poměr konfliktů ve třídě a skupině mezi učebními obory a maturitními obory je téměř shodný. To znamená, že 90,6 % žáků učebních oborů je přesvědčeno o častějších konfliktech ve třídě a tentýž názor zastává 89 % žáků maturitního oboru. Na otázku – Setkal ses s násilím ve třídě? – odpovědělo 66,7 % žáků ne. Na otázku – Setkal ses s násilím ve skupině? – odpovědělo 89,1 % žáků záporně.

Hypotéza č. 2

Problémy jsou častěji s žáky učebních oborů než maturitních.

I tato hypotéza byla jednoznačně potvrzena. V učebních oborech je 64 žáků. 21 žáků bylo jedenkrát nebo vícekrát kázeňsky trestáno, což je 32,8 %. V maturitním oboru je 119 žáků a 22 žáků mělo výchovné problémy, což je 18,5 %.

Hypotéza č. 3**Častěji jsou výchovné problémy s žáky z neúplných rodin než z rodin úplných**

Tato hypotéza byla také potvrzena. Porovnáním otázek v dotaznících bylo zjištěno, že ze čtyřiceti jedna neúplných rodin má výchovné problémy 12 žáků, tj. 29,8 %. Ze 142 úplných rodin má výchovné problémy 31 žáků, tj. 21,8 %.

ZÁVĚR

Chci vyjádřit přesvědčení nebo naději, že se mi tímto výzkumem snad podařilo objasnit část výchovných problémů, které vnikají v teoretickém a praktickém vyučování u strojírenských oborů. Jaké jsou příčiny těchto problémů a kde častěji vznikají. Připravit se na tyto problémy předem je výhodou pro pedagogické pracovníky, aby na ně mohli nejen správně reagovat, ale i správně postupovat. Samozřejmě nelze se připravit na všechny situace, ale získaných informací je možné využít při řešení dalších nových problémů. Jedinečnost člověka se projevuje nejen v osobním životě, ale i ve výuce a co platí na jednoho žáka, nemusí platit na druhého. Zvládnutím skupiny nebo třídy po stránce výchovné je jedním z prvních předpokladů kvalitní výuky a získání nových odborných informací ve škole. Pokud se toto učiteli nepodaří, tak je obtížné ve třídě vůbec vyučovat. V prvé řadě je nutné získat pozornost a motivaci žáků, aby v době výuky nerušili a soustředili se na vlastní výuku. Pedagogický pracovník není jen zdrojem informací a člověkem, který má žáky naučit nové věci, ale také vychovatelem, a to nejen v době vyučování, ale i o přestávkách a v osobním volnu žáka. Kontakt s žáky po vyučování, na školních akcích, při neformálních setkáních je pro učitele možností vysvětlit své názory nebo nároky na žáky, co od nich očekáváme a na straně druhé se od žáků dozvídáme jejich názory a problémy, se kterými se potýkají. Povolání učitele je náročné už z toho důvodu, že výsledky jeho snažení se po stránce výchovné neprojeví okamžitě, ale někdy až za několik let a z toho důvodu se mu jeví jeho práce jako marná. O to příjemnější pak pro něho je, když přijde někdo z jeho bývalých problémových žáků a učitel se dozví, že se mu daří v osobním životě a našel uplatnění v práci a nemusí jít vždy o práci v oboru, který vystudoval.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] AUGER, M.; BOUCHARLAT, Ch. *Učitel a problémový žák*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7178-907-0.
- [2] CELÁ, J., *Kapitoly z teorie výchovy*. Zlín: UTB, 2006. ISBN 80-7318-504-0.
- [3] GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-79-6.
- [4] GRECMANOVÁ, H.; HOLOUŠOVÁ, D., URBANOVSKÁ, E. *Obecná pedagogika 1*. Olomouc: Hanex, 2002. ISBN 80-85783-20-7.
- [5] GRECMANOVÁ, H.; HOLOUŠOVÁ, D.; URBANOVSKÁ, E.; BŮŽEK, A., *Obecná pedagogika 2*. Olomouc: Hanex, 2003. ISBN 80-85783-24-X.
- [6] CHUDÝ, Š. *Typológia a riešenie výchovných situácií*. Zlín: UTB, 2006. ISBN 80-7318-286-6.
- [7] CHUDÝ, Š. *Úvod do pedagogiky I*. Zlín: UTB, 2005. ISBN 80 -7318-365-X.
- [8] CHUDÝ, Š.; KAŠPÁRKOVÁ, S. *Didaktická propedeutika*. Zlín: UTB, 2005. ISBN 80 -7318-225-4.
- [9] JŮVA, V. *Základy pedagogiky pro doplňující pedagogické studium*. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-85931-95-8.
- [10] KALHOUS, Z.; OBST, O.; a kol. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-253-X.
- [11] KOHOUTEK, R. *Osobnost a sebepoznání studentů*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, s.r.o., 1998. ISBN 80-7204-087-1.
- [12] KREJČÍ, V. *Obecné základy pedagogiky*. Ostrava: Pedagogická fakulta, 1991.
- [13] KYRYACOU, Ch. *Klíčové dovednosti učitele*. Praha: Portál, 1996. ISBN 80-7178-022-7.
- [14] LAZAROVÁ, B. *Netradiční role učitele*. Brno: Paido, 2005. ISBN 80-7315-115-4.
- [15] MAŇÁK, J.; ŠVEC, V. *Cesty pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2004. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-7315-078-6.

- [16] MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha: Slon, 1997.
ISBN 80-85850-24-9.
- [17] PELIKÁN, J. *Výchova jako teoretický problém*. Ostrava: Amosium servis, 1995.
ISBN 80-85498-27-8.
- [18] PELIKÁN, J. *Výchova pro život*. Praha: ISV, 1997.
- [19] PRŮCHA, J.; WALTEROVÁ, E.; MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2003. 4. aktualizované vydání. ISBN 80-7178-772-8.
- [20] PŘADKA, M. *Vybrané problémy vztahu výchovy a prostředí*. Brno: UJEP, 1983.
- [21] ŠVEC, V.; HRBÁČKOVÁ, K. *Průvodce metodologií pedagogického výzkumu*.
Zlín: UTB, 2007.
- [22] VALIŠOVÁ, A.; a kol. *Autorita ve výchově*. Praha: Univerzita Karlova v Praze
- nakladatelství Karolinum, 1999. ISBN 80-7184-857-3.
- [23] VORLÍČEK, CH. *Úvod do teorie výchovy*. Praha: SPN, 1984.

Internetové zdroje

www.cszo.cz/csu/redakce.nsf/i/rozvodovost

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Počet žáků v ročnících a počty žáků v učebních a maturitních oborech

Tabulka 2: Názory žáků na vznik konfliktů

Tabulka 3: Setkal ses s násilím ve třídě?

Tabulka 4: Setkal ses s násilím ve skupině v odborném výcviku?

Tabulka 5: Nevhodné chování ve třídě

Tabulka 6: Nevhodné chování ve skupině

Tabulka 7: Jsou rodiče rozvedeni?

Tabulka 8: Osobní konflikt se spolužákem

Tabulka 9: Příčiny konfliktu

Tabulka 10: Soubor otázek ke kázeňským trestům na škole

Tabulka 11: Opakují se problémy stejného druhu?

Tabulka 12: Zájem žáků o vyučování

Tabulka 13: Čím tě výuka zklamala?

Tabulka 14: Jak informují žáci rodiče o studiu?

Tabulka 15: Volba stejného oboru

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Počet žáků učebních a maturitních oborů v jednotlivých ročnících

Graf 2: Názory žáků na vznik konfliktů

Graf 3: Setkal ses s násilím ve třídě?

Graf 4: Setkal ses s násilím ve skupině v odborném výcviku?

Graf 5: Nevhodné chování ve třídě

Graf 6: Nevhodné chování ve skupině

Graf 7: Jsou rodiče rozvedeni?

Graf 8: Osobní konflikt se spolužákem

Graf 9: Příčiny konfliktu

Graf 10: Soubor otázek ke kázeňským trestům na škole

Graf 11: Opakují se problémy stejného druhu?

Graf 12: Zájem žáků o vyučování

Graf 13: Čím tě výuka zklamala

Graf 14: Jak informují žáci rodiče o studiu

Graf 15: Volba stejného oboru

SEZNAM PŘÍLOH

P1: Dotazník

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Vážení žáci,

dovoluji si vás požádat o vyplnění tohoto dotazníku, který pomůže zjistit některé příčiny nevhodného chování ve škole. Odpovědi mohou být jakkoli rozsáhlé. Dotazník je anonymní, uveďte pouze ročník a třídu.

1. Podle tvého názoru vznikají častěji konflikty mezi žáky ve třídě s počtem třiceti žáků nebo ve skupinách s deseti žáky v dílnách odborného výcviku?

a) ve škole

b) v dílnách odborného výcviku

2. Setkal ses s násilím ve třídě?

ANO

NE

3. Setkal ses s násilím ve skupině v odborném výcviku?

ANO

NE

4. K tobě osobně chovali se nebo chovají se spolužáci ve třídě nevhodně?

ANO

NE

5. K tobě osobně chovali se nebo chovají spolužáci ve skupině v odborném výcviku nevhodně?

.....
.....

6. Jsou rodiče rozvedeni?

ANO

NE

7. Ty osobně měl jsi konflikt s někým ze spolužáků?

ANO

NE

8. Příčinou konflikt jsi byl ty nebo někdo jiný?

.....
.....

9. Byl jsi kázeňsky potrestán za nevhodné chování?

ANO

NE

10. Byl jsi kázeňsky potrestán vícekrát?

ANO

NE

11. Opakují se problémy stejného druhu?

.....
.....

12. Jaký obor se učíš a v kterém ročníku?

.....
.....

13. Co tě ve zvoleném oboru nejvíce baví?

.....
.....

14. Čím tě výuka zklamala?

.....
.....

15. Bavíš se s rodiči o tom, co děláte ve škole?

.....
.....

16. Pokud by ses rozhodoval/la znovu na kterou školu půjdeš, zvolil/la by sis stejný nebo jiný obor?

.....
.....

Děkuji Vám za trpělivost při vyplňování tohoto dotazníku.

Petr Málek, vedoucí učitel odborného výcviku na SPŠP-COP Zlín